

Skarpnäckslyftet - socialt arbete på alla nivåer

Gästföreläsare var: **Leif Bergström**, projektledare och enhetschef Barn och Ungdom och **Lars-Gunnar Winsa**, avdelningschef individ- och familjeomsorg vid Skarpnäcks Stadsdelsförvaltning.

Bägge föreläsarna startade med att knyta an till hur de påverkats av sina tidiga möten med Maivor Gustafsson bl.a. på dåvarande socialdistrikt 8. Där grundlades vikten av "mötet med människan", att vara "proffessionsnäll" och att "våga pröva nytt", allt i Maivors anda.

Områdena Bagarmossen och Skarpnäcksfältet upplevdes av de boende som stökiga och otrygga. Det förekom kravaller, bråk och stölder, äldre ungdomar styrde de yngre och stadsdelsförvaltningen gjorde många akuta ungdomsplaceringar. Det fanns en generell uppfattning om att otryggheten var ett resultat av en "ungdomsproblematik", av att det saknades vuxen närvaro och att området hade en mycket låg social kontroll. Trygghetsmätningar visade att många av de boende i Skarpnäck kände sig otrygga. Det var tydligt att det fanns behov av ett samlat grepp med sammanhållna, förebyggande insatser med möjlighet att skapa långsiktiga goda relationer med ungdomarna.

I december 2009 startades Skarpnäckslyftet som ett lokalt samverkansprojekt. Projektet finansierades initialt gemensamt av bostadsbolagen Stockholmshem och Svenska Bostäder samt Skarpnäcks stadsdelsförvaltning.

Skarpnäckslyftet arbetar med "Community Work" – områdesarbete, i betydelsen att skapa bred samverkan med lokala aktörer, som bostadsföretag, stadsdelsförvaltning, skola, polis, föreningsliv, kyrka, föräldrakontakter, nattvandrare med flera.

En viktig framgångsfaktor i Skarpnäcklyftet är att skapa positiv social kontroll med hjälp av ökad vuxennärvaro och genom att ungdomarna engageras och också erbjuds arbete i området. Stiftelsen "På rätt väg" som startats inom brandkåren, ansvarar för en del av det operativa arbetet i stadsdelen och driver en ungdomsgård för unga över 18 år.

Ungdomar från området kan erbjudas anställning som "områdesvärdar", vilket innebär att de har i uppdrag att se efter området på kvällar och nätter genom rondering i Stockholmshems hus, jobba relationsskapande med andra ungdomar, öka tryggheten för de boende och rapportera avvikelser som trasig belysning, skräp i källargångar, klotter och skadegörelse efter varje arbetspass. Områdesvärdarna är viktiga länkar mellan ungdomarna och projektets aktörer och har en nära och tät kontakt, ofta dagligen.

Parallellt med satsningen på de äldre ungdomarna arbetar man också målmedvetet förebyggande med de yngre genom framförallt ungdomsgårdarna i Skarpnäck och Bagarmossen. Här har utvecklats nya arbetssätt med intensiv föräldrasamverkan, meningsfulla och kontinuerliga aktiviteter för ungdomarna och ett tydligt värderingsarbete. Genom att visa ungdomarna att samhället står enat, att skola, polis, föräldrar, ungdomsledare och föreningsledare säger och gör likadant, signalerar man både gränssättning och trygghet.

Skarpnäckslyftet menar att alla människor söker tillhörighet och sammanhang där de kan känna gemenskap och meningsfullhet. På Bagishuset och i Parkleken Brödkaveln möts unga i målgruppen 13-18 år respektive 7-13 år av aktivitetsprogram som leds av trygga och engagerade vuxna. Arbetet

syftar till att vidga de ungas vyer och utmana deras föreställningar om sig själva och andra. Det kan innebära t.ex. skidresor, löpträning, studiebesök och utflykter. Skarpnäckslyftet erbjuder även gratis dagkollo på skolloven. Alla barn och unga ska ha rätt till en aktiv fritid – oavsett bakgrund eller ekonomiska förutsättningar.

Sedan Skarpnäckslyftet startade har tryggheten ökat markant i Bagarmossen och på Skarpnäcksfältet. Stockholms stads trygghetspris 2012 gick till Stiftelsen "På Rätt Väg" för att de lyckats skapa goda relationer med ungdomar som tidigare orsakat stora problem i Skarpnäcks stadsdelsområde. Trygghetspriset 2015 gick till Parkleken Brödkaveln i Bagarmossen, inom ramen för Skarpnäckslyftet, för sina nyskapande och strukturerade insatser för att öka barn och ungas upplevelse av trygghet. Skarpnäckslyftet avslutades som projekt i december 2015 och fortsätter som ordinarie verksamhet.

Denise Melin, stadsdelsdirektör i Skarpnäck avslutade genom att ge sin syn på Skarpnäckslyftet och möjligheten att bedriva Community Work i dagens socialtjänst, som i mångt och mycket präglas av utredning och myndighetsutövning.

Frågeställningar som väcktes under den efterföljande diskussionen:

- Mycket områdesarbete har startats genom åren, alltid i projektform. Hur får man arbetet att fortleva och permanentas?
- Projekt likt Skarpnäckslyftet är starkt beroende av eldsjälar. Hur får man dem att stanna, att inte brännas ut? Hur lämnar man stafettpippen vidare?
- Hur arbetar man med att komma över motsättningen mellan myndighetsutövningen och områdesarbetet?
- Viktigt att områdesarbetet kontinuerligt beforskas och utvärderas ("ett forskande öga") för att värdera nyttan.

Tack till Leif Bergström och Lars-Gunnar Winsa och till de intresserade som sökt sig till kvällens salong. Tack givetvis också till Fontänhuset som upplåter sin lokal och erbjöd våra besökare rykande, het soppa, bröd och kaffe.

Arbetsgruppen för Maivors Sociala Salong genom
Heléne Nellvik